

Thi, mine Herrer, hvis vi betragter denne politiske Fordring, saa er den jo ikke isoleret, noget som uden paaviselig Forbindelse med de store politiske Hovedstrømninger pludselig er fremtraadt. Den er i Virkeligheden ikke andet end et nyt Udslag — paa et særligt Omraade — af den største politiske Kraft, der har virket i mere end et Aarhundrede; den politiske Kraft, som den franske Revolution formulerede som Kravet om Ligestillethed. Hvad den Kraft har betydet for Samfundenes Omdannelse, er her ingen Anledning til at gaa nærmere ind paa. Ser man paa Samfundene — jeg taler om de vesteuropæiske Samfund i det hele taget — ser man paa dem, som de nu er, og sammenligner dem med, hvad de var, førend Lighedskravet havde faaet Indpas i Menneskets Sind, saa forstaar man, at denne Kraft paa sit Omraade, med Hensyn til Ordningen af Samfundenes indre Forhold, har været af lige saa stor Betydning som de materielle Kræfter, der for omtrent 100 Aar siden blev opdaget, og som saa gennemgribende har omdannet Menneskenes ydre Livsbetingelser.

Man kan sige, at Kvindens Krav om Valgret ikke er andet end en Fortsættelse, en ny Udvikling af den Følelse, den Stemning, som en Dag betog de saakaldte borgerlige Mennesker i Samfundene, og som gjorde, at de spurgte baade sig selv og andre: Hvordan er det muligt, at vi, fordi vi ikke er født adelige, ikke skal have rigtige Menneske- og Borgerrettigheder? Det var det Spørgsmaal, som væltede Adelsvældet og Privilegierne. Det er en Fortsættelse af det Spørgsmaal, som de Fattige paa et senere Tidspunkt stillede, idet de sagde: Er det virkelig retfærdigt, at jeg, fordi jeg er født fattig og ikke har Udsigt til at blive andet end fattig, ikke skal kunne faa nogen Indflydelse paa mit Fædrelands Anliggender? Dermed begyndte Kampen mod Valg efter Formue i alle Lande, en Kamp, som nu næsten overalt er endt med, hvad man har kaldt

den »almindelige Valgret« — saaledes kaldt, indtil Kvinderne ogsaa for deres Vedkommende begyndte at lade høre fra sig og spurgte: Er det Retfærdighed, naar vi, kun fordi vi tilhører et andet Køn, ikke bliver betragtede og behandlede som fuldmyndige Medborgere? Naar det saaledes er utvivlsomt, at denne Fordring udgør et nødvendigt Resultat af en anden mere omfattende Fordring, af en Kraft, hvis Virkninger vi endnu kun delvis har set — vi vil nok efterhaanden faa at se endnu flere og endnu større — saa kan man videre spørge: er der da nogen Udsigt til, at de Forhold, som har fremkaldt disse Spørgsmaal om Ret ogsaa for Kvinderne, kan ændres? Flere Talere har under Debatten berørt, at disse Forhold for en meget stor Del skyldes Kvindernes stedse større og større Indtrængen i Samfundsarbejdet paa de aller fleste Omraader. Det er klart og tydeligt, at den Kvinde, som sammen med en Mand arbejder paa en Fabrik, den Kvinde, som sidder paa Kontor og arbejder sammen med Mænd, den Kvinde, som arbejder sammen med Mænd i Skolen, den Kvinde, der arbejder som Læge ved Siden af Mænd — det er klart og tydeligt, siger jeg, at alle disse i Samfundet arbejdende Kvinder med Rette maa gøre det Spørgsmaal: Kan det være retfærdigt, at vi ikke skal have en Smule at sige om vort Fædrelands Anliggender? Er det virkelig muligt, at vi kan være dygtige nok — hvad nu almindeligt indrømmes — til at udføre, hvad der er vort Arbejde, vort Haandværk, men at en uoverstigelig Skillemur stilles mellem Mændene og os, naar Talen gælder vort fælles Fædrelands Anliggender?

Ingen af Dem, mine Herrer, tror, at den Udvikling, der saaledes er kommen i Gang, kan skrues tilbage. Det er tvertimod tydeligt, at Kvindens Ret og Muligheder til at naa op til bestandig flere Stillingen, at magte bestandig flere Opgaver i vort Samfund, vil øges Aar for Aar. Men naar saaledes Aarsagerne bestandig øges,